

BESLUT   Ärendenr:
2014-12-15   NV-00552-14

Fastställande av miniminivåer för järv gällande rovdjursförvaltningsområden och län

Beslut

Naturvårdsverket fastställer med stöd av 5 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn miniminivåer för förekomsten av järv för rovdjursförvaltningsområden och län enligt tabell 1 nedan.

Beslutet gäller som längst till och med den 14 december 2019. Nya miniminivåer kan komma att fastställas under perioden.

Av Naturvårdsverket fastställda miniminivåer - järv (årliga förnygringar)			<i>Inriktning för miniminivåer under perioden</i>
Norra Rovdjursförvaltningsområdet		93,5	90
	Norrbotten	46	
	Västerbotten	23	
	Jämtland	23,5	
	Västernorrland	1	
Mellersta Rovdjursförvaltningsområdet		2,5	6
	Dalarna	2,5	
	Gävleborg	-	
	Värmland		
	Stockholm		
	Uppsala		
	Örebro		
	Västmanland		
	Västra Götaland		
Hela landet	Summa	96	96

Tabell 1

Bakgrund

Riksdagens mål om ökad regionalisering av rovdjursförvaltningen och tydliga intention att genomföra en delegation av rätten att fatta beslut om licensjakt förutsätter att miniminivåer för förekomsten av respektive art beslutas. Naturvårdsverket har genomfört en process för att ta fram sådana miniminivåer. Av prop. 2012/13:191 framgår:

”Dagens system för fördelning av miniminivåer bör inte ändras” (sid. 60 ff).

”Det är lämpligt att grunden för Naturvårdsverkets beslut läggs av den regionala förvaltningen... Mot denna bakgrund samt med hänsyn till regeringens önskan att ytterligare regionalisera viltförvaltningen genom samförvaltning och därmed öka delegationernas mandat, bör den nuvarande ordningen inte ändras” (sid. 61).

Juridiska förutsättningar för fastställande av miniminivåer

Förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn (FOF) innehåller bestämmelser om förvaltningen av de stora rovdjuren. Det framgår av 1 § FOF att förvaltningen syftar till att djur av dessa arter ska finnas i så stort antal att arterna långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att djuren kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Detta syfte ska uppnås i en sådan takt som främjar samexistensen mellan människor och dessa arter samtidigt som skador och olägenheter förebyggs och begränsas.

Av 4§FOF framgår att länsstyrelserna ska lämna förslag på det minsta antal föryngringar per år som förvaltningen ska syfta till att upprätthålla (miniminivå) för förekomsten av björn, varg, järv och lo i länet. Förslaget ska lämnas till samverkansrådet. Samverkansrådet ska lämna förslagen för respektive art till Naturvårdsverket för rovdjursförvaltningsområdet samt för vart och ett av de län som ingår i området.

Berörd viltförvaltningsdelegation ska pröva frågor om godkännande av det förslag till miniminivåer för förekomsten av björn, lo, varg och järv i länet som enligt 4 § första stycket FOF ska lämnas till samverkansrådet enligt 4 § första punkten förordningen (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer.

Efter förslag av samverkansråden ska Naturvårdsverket fastställa miniminivåer för förekomsten av björn, varg, järv och lo i vart och ett av rovdjursförvaltningsområdena och länen enligt 5 § FOF. Naturvårdsverket ska fastställa miniminivåerna inom ramen för de nationella målen för respektive art och med beaktande av arternas naturliga utbredningsområden.

6 § FOF anger att Naturvårdsverket minst en gång vart femte år ska se över fördelningen av miniminivåerna.

Processen för att fastställa miniminivåer

Naturvårdsverket har den 20 mars 2014 begärt att samverkansråden i rovdjursförvaltningsområdena ska lämna förslag på miniminivåer för förekomsten av bland annat järv i län och förvaltningsområden till Naturvårdsverket senast den 22 september 2014 (dnr Nv-00552-14).

Samverkansråden i de två rovdjursförvaltningsområdena norra och mellersta, har lämnat förslag till miniminivåer för järv, se bilaga 1.

Juridiska förutsättningar för delegering av beslutanderätten för licensjakt

Enligt 24 a § jaktförordningen (1987:905) (JF) får Naturvårdsverket överlämna till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde att besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo med stöd av 23 d § JF, under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § FOF.

Inventeringsresultat

Efter några år av positiv utveckling för den svenska järvstammen antyder den senaste populationsberäkningen (2014) att den kan vara stabil eller minskande. Antalet dokumenterade föryngringar under inventeringarna har minskat de senaste två åren. Totalt sett är den Skandinaviska järvstammen relativt stabil med en minskning i antalet föryngringar på 3,5 % jämfört med fjolårets inventeringsresultat (Anon 2014. Bestandsövervakning av jerv i 2014 - Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavien 2 – 2014). Antalet individer i järvstammen 2014 har beräknats till 647 djur baserat på ett tre-årsmedelvärde på kvalitetssäkrade föryngringar i fält. Naturvårdsverket har inte kompenserat för oinventerade områden.

647 ligger relativt nära referensvärdet på 600 järvar som beslutats av Naturvårdsverket som förutsättning för gynnsam bevarandestatus. Se inventeringsresultaten fördelade per rovdjursförvaltningsområde och län i bilaga 1. Järven förekommer i norra Sverige, främst i fjällen och fjällnära skogstrakter.

För att räkna om antal föryngringar till antal individer används en omräkningsfaktor, som för järv är 6,27 (Landa m.fl. 1998, Persson & Brøseth 2011, Brøseth m. fl. 2010). Det betyder att antalet föryngringar ska multipliceras med omräkningsfaktorn för att få fram det ungefärliga antalet individer. Genom omräkningsfaktorn inkluderas alla kategorier djur i populationen i det totala antalet. Antalet föryngringar grundar sig på inventeringen av faktiska familjegrupper (honor med ungar).

Vid fastställande av miniminivåer används samma omräkningsfaktor som vid inventeringen. Omräkningsfaktorn skiljer sig något från de som beskrevs i den begäran om förslag till miniminivåer den 20 mars 2014 (NV-00552-14).

Tidigare beslut

Enligt riksdagens beslut den 10 december 2013 ska referensvärdet för järv ligga mellan 500-600 individer. Naturvårdsverket fastställde enligt uppdrag referensvärdet till 600 individer den 16 december 2013 (Nv-009661-12).

Skäl

Beslut om miniminivåer för rovdjur ska enligt Naturvårdsverket tillgodose följande principer:

- att säkerställa att de nationella referensvärdena inte understigs
- att bidra till att genomföra regionaliseringen av rovdjursförvaltningen

- att samma utgångspunkter används för fördelning i alla förvaltningsområden samt mellan förvaltningsområden och län

Naturvårdsverket ska enligt 5 § FOF fastställa miniminivåerna

- inom ramen för de **nationella målen** för respektive art och
- med beaktande av arternas **naturliga utbredningsområden**

Naturvårdsverkets bedömning är att de nationella målen rörande antal nu är att järvarna ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt prop. 2012/13:191. Det beslutade referensvärdet beskriver det lägsta antal som motsvarar en gynnsam bevarandestatus. Miniminivåerna måste därför sammantaget motsvara minst det nationella referensvärdet för arten. På detta sätt säkerställs att de nationella målen inte underskrids.

Miniminivåerna kommer vidare att revideras allteftersom spridning sker inom artens naturliga utbredningsområde.

Miniminivåer för järv

I Miljö – och jordbruksutskottets betänkande 2013/14: MJU7 framgår :
”Det referensvärde för gynnsam bevarandestatus som Naturvårdsverket fastställer ska sedan inte få underskridas”.

Järvstammen ligger nu strax över referensvärdet vilket för järv är 600 individer. Det betyder att det finns tillräckligt många föryngringar idag för att nå referensvärdet för landet som helhet.

Naturvårdsverket bedömer att det bäst tillgodoser de politiska målen för rovdjursförvaltningen att besluta om en miniminivå som är så låg som möjligt utan att det riskerar att äventyra att en gynnsam bevarandestatus för arten kan bibehållas. Naturvårdsverket fastställer därför miniminivåer som sammantaget motsvarar det nationella referensvärdet.

Fördelningen av miniminivåerna följer var de faktiska föryngringarna har noterats i inventeringarna upp till referensnivån.

I vår bedömning av hur miniminivåerna ska fastställas i förhållande till inventeringsresultaten utgår vi från:

- en analys av den teoretiska tillgången på habitat utifrån rapporten Potentielle leveområden för stora rovdjur i Skandinavien: GIS- analyser på et ekoregionalt nivå. Nina fagrapport 64,
- de förslag till fördelning som Samverkansråden lämnade med anledning av vår begäran om förslag till miniminivåer den 20 mars 2014 (NV-00552-14).

Naturvårdsverket bedömer utifrån ovanstående kriterier att miniminivåerna i Västerbottens och Jämtlands län ska fastställas i enlighet med tabell 1. Därmed säkerställs både att miniminivåerna uppfyller kravet om minsta antalet individer som krävs för att bibehålla gynnsam bevarandestatus i Sverige och att det finns

utrymme för förvaltningen. Se även inventeringsresultaten från 2014 i länen, se bilaga 1.

Inriktningen under perioden

Samverkansrådets förslag med anledning av Naturvårdsverkets begäran visar att Länsstyrelsen i Norrbotten är beredda att hantera en större järvpopulation i ett 5-årsperspektiv. Naturvårdsverket bedömer att en fördelning av järvstammen där den får öka i Norrbotten och tillåts minska i Jämtland och i Västerbotten är lämplig eftersom det i Norrbotten finns stor tillgång till lämpliga habitat. Med dessa utgångspunkter har Naturvårdsverket lagt fördelningen per rovdjursförvaltningsområde från Samverkansråden så att den fungerar som inriktning på förvaltningsområdesnivå under perioden. Förvaltningen av järvstammen de kommande 5 åren ska syfta till att populationen fortsatt ligger över referensvärdet samt att ytterligare spridning till områden utanför renskötselområdet tillåts. (Anon 2014. Bestandsövervakning av jerv i 2014 - Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavien 2 - 2014). Detta innebär att en ökning i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet kan ske vilket gör att Norra rovdjursförvaltningsområdet kan minska i motsvarande mängd. Det tar också hänsyn till möjligheterna att nå den av riksdagen beslutade toleransnivån.

Naturvårdsverket har valt att inte skriva ut en inriktning på länsnivå eftersom Naturvårdsverket inte bedömer det möjligt att nå 50 föryngringar i Norrbotten inom 5-årsperioden.

Övrigt

Revidering av miniminivåer

Naturvårdsverket ska enligt 6 § FOF minst en gång vart femte år se över fördelningen av de regionala miniminivåerna. Naturvårdsverket beslutar därför att fastställa dessa som längst till och med den 8 december 2019.

Naturvårdsverket bedömer att det kan vara lämpligt med en översyn redan efter tre år, eftersom det skulle passa in med revideringarna av förvaltningsplaner och rapporteringen av referensnivåer var 6:e år till EU-kommissionen. Första perioden blir dock två år eftersom Sverige rapporterade 2013. Om ett samverkansråd finner det lämpligt kan de initiera processen att se över miniminivåerna tidigare. Även Naturvårdsverket kan begära in förslag för att fastställa nya miniminivåer tidigare om det uppkommer nya omständigheter.

Förutsättningar för delegation av licensjakt

Fastställandet av miniminivåer för de stora rovdjuren möjliggör enligt 24 a § i JF en delegering av rätten att besluta om licensjakt för arterna när antalet föryngringar i rovdjursförvaltningsområdet överstiger miniminivån för förvaltningsområdet.

För järven har förvaltningsåtgärden licensjakt aldrig tidigare använts. Varken Naturvårdsverket eller Länsstyrelsen har därmed fattat beslut om licensjakt efter järv och inga föreskrifter finns framtagna för ändamålet. Skyddsjakt har använts för att förhindra allvarlig skada.

För att en licensjakt efter järv ska komma till stånd behövs en utredning av förutsättningarna för licensjakt samt framtagandet av föreskrifter för jaktens genomförande. Möjligheten att förvaltningsåtgärden kan komma att bli aktuell under förvaltningsperioden finns dock om järvstammen ökar och fortsätter att ligga över referensvärdena för antal och utbredning.

När delegation av rätten att fatta beslut om licensjakt efter järv blir aktuell är det viktigt att beakta följande. Licensjakt är ett av flera verktyg i rovdjursförvaltningen. Den faktiska förvaltningen bör ligga så nära dem som berörs som möjligt. Delegation är en nödvändig men inte tillräcklig förutsättning för länet att fatta beslut om licensjakt. Det ankommer på varje län att bedöma om förutsättningar för licensjakt föreligger med hänsyn till såväl juridiska som faktiska förutsättningar. Vid denna bedömning är det av stor vikt att beakta det nationella referensvärdet i syfte att säkerställa att det inte äventyras i enlighet med bestämmelserna i JF om att jakten inte får försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus, se 23 c § i JF. Den licensjakt som kan komma att beslutas av länen får således inte innebära att antalet föryngningar i Sverige understiger det beslutade referensvärdet för järv.

Beslut har fattats av ställföreträdande generaldirektören Kerstin Cederlöf.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt sektionschefen Anette Andersson, enhetschefen Martin Pålman, enhetschefen Maria Hörnell Willebrand och biträdande avdelningschefen Anna Helena Lindahl deltagit, den sistnämnda föredragande.

Kerstin Cederlöf

Anna Helena Lindahl

Bilaga:

1. Förslag på miniminivåer från samverkansråden samt inventeringsresultaten.

Sändlista per e-post

Samtliga länsstyrelser

Kopia per e-post:

Sametinget

Viltskadecenter

Skandulv

Björnprojektet

Miljödepartementet

Landsbyggsdepartementet
 Jordbruksverket
 Rådet för rovdjursfrågor
 Rikspolisstyrelsen
 Statens Veterinärmedicinska Anstalt
 Naturhistoriska riksmuseet
 Miljödirektoratet, Norge
 Jord- och Skogsbruksministeriet, Finland

Bilaga 1

Förslag på miniminivåer från samverkansråden september 2014 med den gamla omräkningsfaktorn (annan än i beslutet, 6,5)		Inventeringsresultaten (omräkningsfaktorer i enlighet med beslutet)	
Norra Rovdjursförvaltningsområdet		90	99,5
	Norrbottnen	50	46
	Västerbotten	20	25
	Jämtland	19	27,5
	Västernorrland	2	1
Mellersta Rovdjursförvaltningsområdet		6	2,5
	Dalarna	4	2,5
	Gävleborg	2	
	Värmland		
	Stockholm		
	Uppsala		
	Örebro		
	Västmanland		
	Västra Götaland		
Hela landet	Summa	97	102